

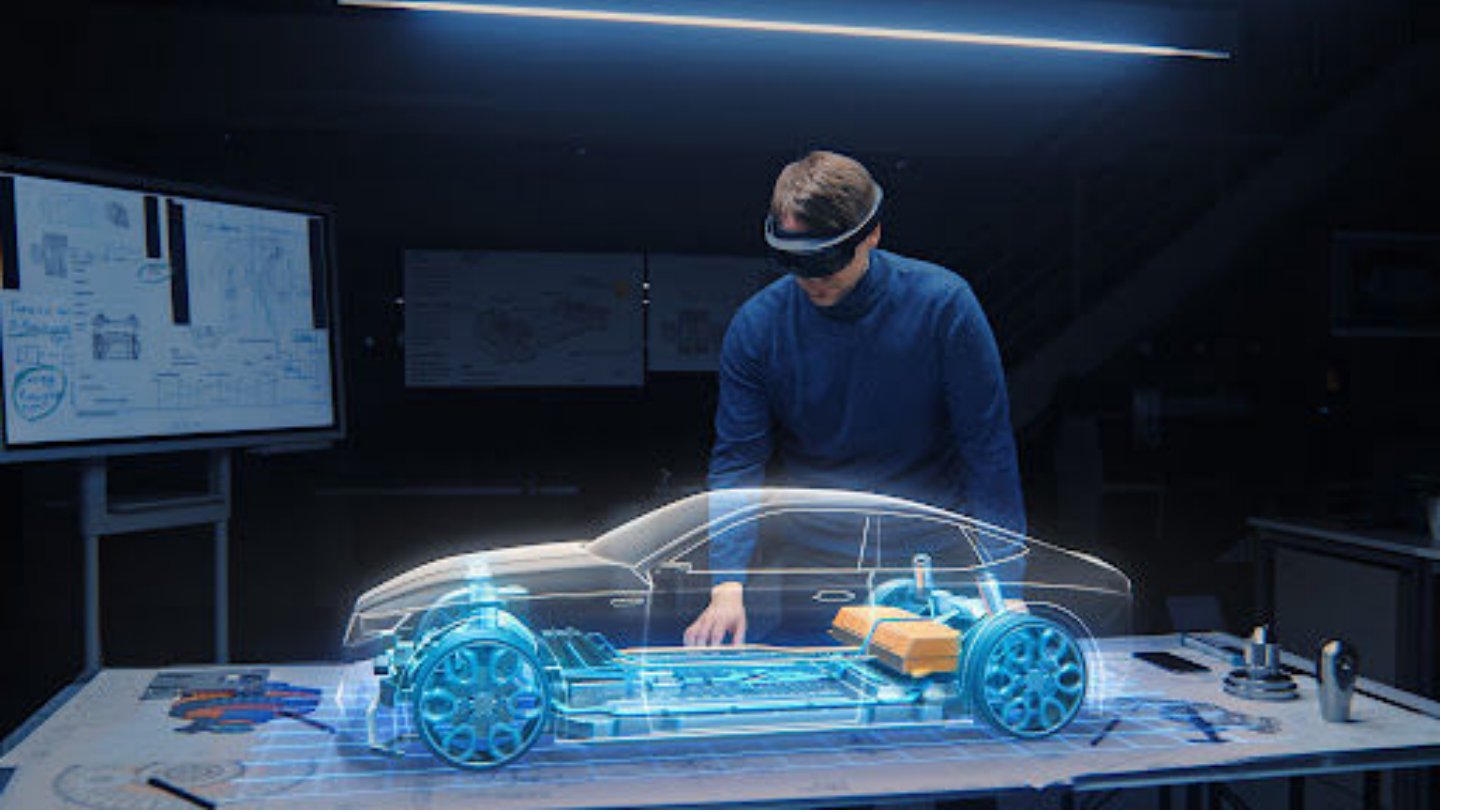

PayderBülten :24

Paylaşım Ekonomisi Derneği İletişim Bülteni

Nisan 2025

Taşıtlardaki yeni teknolojilerin kullanımında yaşanan sorunlar

Otomotiv üreticileri, 2020'lerde dokunmatik ekranların, sürüş destek sistemlerinin yanı sıra, yeni model otomobillere akıllı telefon uygulamalarının yüklendiği yeni teknolojileri yerleştirmeye başladılar. Bazı taşıtlarda kızılötesi gece görüşü, mevsimsel ortam aydınlatması ve arkadaki yolcuları gösteren "aile kameraları" bulunmaya başladı.

Ancak yapılan araştırmalar, birçok kullanıcının bu kadar dijital teknoloji unsurunu çok fazla bulduklarını söylüyor. **The Wall Street Journal (WSJ)**, pazar araştırma firmalarından **Strategic Vision'** un yeni otomobil alıcıları üzerinde yaptığı bir anketi geçen günlerde kamuoyuyla paylaştı. Buna göre, otomobil kullanıcılarının otomobillerini kontrol edebilme sezgisi 2015'te

%79 iken 2024'te %56'ya düştü. Bu eğilim, kullanıcıların gösterge paneli ekranları, ekran arayüzleri ve gösterge panelinin düzeni hakkındaki düşüncelerini yansıtmaları açısından oldukça önemli.

Strategic Vision, kullanıcıların otomobillerdeki teknolojiye genel olarak yine de memnun olduklarını söylüyor. Ancak bir iPhone kadar kolay kullanılmasını istiyorlar. Ancak çoğu otomobilde durum böyle görünmüyor.

Bu durumu anlatan ilginç bir örnek haberi **WSJ**'den aktaralım: Bu yılın geçtiğimiz ocak ayında bir 2024 model Volkswagen ID.4 kullanıcısı, otomobilini akıllı telefonundaki uygulamayı kullanarak uzaktan şarj etmeye çalışıyor ve başaramıyor. Montreal'de ikamet eden ve 36 yaşında mühendis olan bu kişi, bu kez evinden otomobilinin yanına gidip şarjı başlatmak istiyor ama işi kısa sürede bitiremiyor. Çünkü aracının sensörlü kapıları hava soğukken açılmıyor. Sonuçta otomobile bagaj kapısından girmek zorunda kalıyor. Otomobilin sahibi doğal olarak sensörü olmayan normal kapı kolu takılmasını istiyor.

J.D. Power'a göre, 2024'te bataryadan elektrik kullanarak hareket eden taşıt sahipleri, kapı kollarının 2020'de %0,2' lik şikâyet oranına kıyasla %3,1 oranında kullanımından şikâyet ediyorlar.

J.D. Power, kapı kollarını artık sorunsuz bir unsur olmaktan çıkardıklarını, taşıt sahipleri kullandıkça sorunların ortaya çıktığını belirtiyor.

Buna benzer aksaklıklar, ileri teknoloji nedeniyle otomobilleri daha pahalı olan kullanıcılar için haliyle can sıkıcı bir durum olabiliyor. Örneğin masaj yapan taşıt koltukları ve yolcu tarafındaki ekranlar gibi bazı premium özellikler, bir otomobilin fiyat etiketini yükseltebiliyor. Geçtiğimiz Şubat ayında yeni teknolojilerle donatılmış yeni nesil enerji kullanan bir otomobilin ortalama satış fiyatı 47 bin \$ üzerine çıkmış durumda.

Dokunmatik ekranlar da birçok kullanıcı için ayrı bir sorun odağı. Kullanıcıların dokunmatik ekranları potansiyel bir tehlike ve bir sorun olarak gördükleri ortaya çıktı. Bu ekranların ayarlarını değiştirmek birden fazla dokunuş gerekebiliyor ve genellikle bir butona basılması veya bir butonun çevrilmesi gibi fiziksel geri bildirim sağlamıyorlar.

Kullanıcılar, taşıt kullanırken gözümüzü yoldan ayırıp ekranda ne yaptığımıza dikkat etmemiz gerektiğinden şikayetçi. Çünkü trafik güvenliği riske edilmiş oluyor.

Eski model taşıtlardaki gösterge butonlarına çok benzeyen, ancak üzerine parmakla basmak veya çevirmek yerine dokunmak zorunda olduğumuz ekranlar yeni nesil taşıtlarda bizi karşılıyor. Bunları kullanırken, hele ellerimiz terliyse tam bir kâbus yaşanabiliyor.

Dokunmatik ekranlar 2010'lardan itibaren fonksiyon olarak büyüdü ve yaygınlaştı. Artık geriye, yani butonlar dönemine dönmek neredeyse imkânsız. Buna ek olarak ABD'de Ulusal Karayolu Trafik Güvenliği İdaresi, 2018'den itibaren yeni üretilen taşıtlarda bir yedek kamera ve dolayısıyla bir ekran konmasını zorunlu kılmaya başladı.

Tüm bu gelişmelere rağmen, ABD'de bir danışmanlık firması olan **Escalent**' in 2022 yılında yaptığı ankete göre, yeni otomobil alıcılarının yaklaşık % 28'i dokunmatik ekranlar yerine butonları tercih ediyor.

Bazı otomobil üreticileri yeni ürettikleri modellerde butonları geri getirmeye başladılar. Avrupa ülkelerinde taşıt güvenliği için otorite olan **Euro NCAP**, gelecek yıldan itibaren ön cam silecekleri ve flaşörler gibi güvenliği birinci derecede etkileyen unsurların kumandalarını dijital ekranlara konmasını istemiyor. Aksine, fiziki olarak buton veya kumanda kollarıyla çalıştırılmasını tavsiye ediyor. **Euro NCAP**, dijital ekranlara dokunarak kumanda etme işleminin dikkat dağıtıcı olduğunun altını çiziyor.

Bir Pazar araştırma firması **AutoPacific** tarafından geçen yıl yeni otomobil satın alan kullanıcılar üzerinde yapılan bir ankete göre, kullanıcılar en çok kablosuz telefon şarj pedleri, ısıtmalı ve havalandırmalı koltuklar, yağmura duyarlı silecekler ve yerleşik elektrikli süpürgeler gibi teknik unsurlara heves ediyorlar.

Kullanıcıların taşıtta görmek istedikleri donanım listesinin alt kısımlarında yolcu tarafı ekranlar ve ön camda bulunan artırılmış gerçeklik var. **J.D. Power**'a göre kullanıcılar, hayali bir butonu çevirerek ses seviyesini artırmak gibi gerekliliklerden rahatsız durumdalar.

J.D. Power, baz model taşıtların bir kiralama dönemi sonunda piyasa değerlerini koruma eğiliminde olduğunu tespit etmiş durumda. Bulgular, yüksek teknolojinin kullanılmış taşıt pazarında olması gerekenden daha az değer taşıdığını ortaya koyuyor. Bir satıcı, teknolojinin amortismanını hesaba katmak için çok işlevli bir otomobilin aylık kira ödemesine ancak 50 \$ ekleyebiliyor.

Öte yandan kullanıcıların bir bölümü, kullanmaktan vazgeçecekleri bir sürü teknoloji için ödeme yapmak istemediklerini belirtiyorlar. Bu durumda üreticilerin yeni teknolojileri bir fiyat baskısı oluşturmadan kullanmaları, kullanıcıların tercihini olumlu etkileyecektir. Kısaca, taşıt kullanıcısı yüksek teknolojileri dijital ekranlarda kullanmaktan o kadar da keyif almıyor.

Ülkemizdeki taşıt kullanıcıları ise henüz bu tercih noktasında değiller. Onları daha çok dijital donanım memnun ediyor şimdilik. Satışlarda üst donanımlı modellere heves etmemizden bu çıkarımı yapabiliriz. Ancak günün sonunda rahat ve güvenli taşıt kullanımı ilk öncelik olduğuna göre, bu yazıda verilen mesajı iyi okumak ülkemizdeki otomotiv sektörü için de önemli elbette.

İbrahim AYBAR

ibrahim.aybar@vesiile.com

www.paylasimekonomisidernegi.org.tr